

B. GELENCSÉR KATALIN (Adony, 1941) gödöllői művelődéstörténész, ny. docens, ELTE Pedagógiai Pszichológiai Kar Andragógiai Tanszék. Az ELTE BTK-án szerzett 4 szakon diplomát, doktori fokozatot. 47 évi munkaviszonya alatt 17 évig népművelő közigazgatási munkát végzett, 30 évig az ELTE művelődéstörténet tanára volt. Tíz kitüntetéséből az ELTE Rektori Tanács Pro Universitate Emlékérem Ezüst fokozat, Bessenyei György-díj, Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje a legmagasabb.

A MŰVELŐDÉSI KEDV ÖSZTÖNZÉSÉRE

MÉLTÓSÁG

Méltósága minden élőlénynek van. Az emberi méltóság védelme nemzetközi egyezség tárgya.

Kívülről, a környezettől kapott pozitív jelzések alapján, méltóság az az érdemes, alkalmas, értékes, megbízható, megfelelő, nemes értékrendű, tiszteletet parancsoló személyiség társas minősítése, akit szűkebb-tágabb környezete szeret, elismer, tisztel, példaként követ. Szakmai, szolidáris, önzetlen teljesítménnyel szerzett társadalmi, de inkább kisebb, nagyobb közösség által méltányolt tekintély.

A beosztással, a ranggal járó feladatok elvárt, példás megvalósítása ennek elismerése, a helyzetből fakadó feladatok, elvárások maximális teljesítése.

Belülről: önbecsülés, önismeret, öntudat, (maga)-tartás, tekintély, magabiztosság, erő, önzetlenség, emelkedettség, segítő együttműködési szándék, mások teljesítményének értékelő tisztelete.

Önuralom, belső hatalom, születéssel kapott adottság tehetségévé fejlesztése, humánus, szolgálat-ethosz.

A saját értékrenden, érdeken túlmutató tevékenység, magatartás, annak közösségi elismerést, tiszteletet ébresztő volta. Olyan ügy (pl. közösségi művelődés) intézményes, önként vállalt szolgálata, képviselése, amely sokak érdekeit érvényesíti, hátrányait ellensúlyozza. A ranggal, beosztással járó méltóság csak akkor hiteles, ha abban a feladatra való

felkészültség érvényesül, közösségi értékek, érdekek szolgálata valósul meg. A személyes méltóságot mindenki önmagának alkotja, demokratikus lehetőség, forrása nem a beosztás, az iskolai végzettség, a vagyon, hanem valaminek a biztos tudása, a megbízhatóság, egyenlősítő viszony, szeretetképesség, pl., ahogy a bohóc bolondozik a lét legsúlyosabb kérdéseivel. Ha a méltóságtudat „üres”, vagy megmerevszik, gögössé, nevetségessé teszi gazdáját.

MÉLTATLAN

Egy nemes eszme, közösségi ügy, intézmény, ezek iránt elkötelezett szolgálat lebecsülése, tényeket nélkülöző bírálata, minősítése, megszegyenítő, degradáló, igazságtalan bemutatása. Egy fontos közösségi ügy, egy ezekért dolgozó elismert, megbecsült személy intézmény, szándék, kezdeményezés iránti tiszteletlenség viccelődő kifejezése, ezekről alaptalan előítéletek hangoztatása. Méltatlan önmagunk értékeinek „kiárusítása”, bizalmi tökének, kapcsolataink áruba bocsátása. A legméltatlanabb az élet lehetőségeinek feladása.

A felelőtlenül minősítő magatartás, kommunikáció a közvélekedésben, közbizalomban hatalmas ferdüléseket, értékzavarokat okozhat. A méltatlan kijelentés – különösen, ha közösség előtt történik – súrolja a rágalmazás határát. A méltatlanul sokoldalú jelenség. Forrása lehet

a szerepelni vágyás, a jópofáskodás, a tudatlanság, ismerethiány, féltékenység.

Méltatlannak tekintik a valamire nem való, valamit meg nem érdemlő személy kinevezését, kitüntetését, „futtatását”. Méltatlan egy nemes közösségi ügy igazságtalan, szégyenteljes, rossz kezelése, intézése.

TEKINTÉLY

„Vagyok, mint minden ember, fenség, /titok Északfok, idegenség / lidérces messze fény...”(Ady E.)

Ugorkori szótó magyar képzéssel.

A tekintély köztevékenységben szerzett elismerés, minősítés. Tisztelet, köztisztelet, megbecsültség, közmegebecsülés, elismerés, elismertség, hírnév.

Valakinek az a jellemző tudása, helyzete, aktivitása, hogy tisztelik és követik.

A közművelődésben nehezen megszerezhető minősítés, a feladatok hihetetlenül sokszínű szolgáltatásainak következményeként. Ha jól megy, egyik nap kabaré, másik nap dráma, harmadikon kiállítás megnyitója stb., ami a magyar tehetségek (zenei, képzőművészeti, művészeti, amatőr stb.) legaktuálisabb szereplői bemutatásának feladata.

A magyar közművelődési intézmények, helyi befogadó, látogató és támogató beágyazottságukból következően a magyar képzőművészet új és már minősített képviselőinek bázisai. Szaktekintélyek, auktorok.